

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyň Lenky Kaniové a Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **A. B.**, zastoupena Mgr. Michalem Hledíkem, LL.M., advokátem se sídlem náměstí 17. listopadu 1611, Kladno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 7. 2025, č. j. MV-73940-4/SO-2025, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2025, č. j. 2 A 41/2025 - 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala o udělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území dle § 33 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ministerstvo vnitra její žádosti nevyhovělo, neboť se žalobkyně dobrovolně vzdala dočasné ochrany udělené v Lotyšsku, čímž přestala splňovat podmínky pro udělení víza dle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Následně žalobkyně žádala o nové posouzení důvodů neudělení víza. Žalovaná napadeným rozhodnutím žádosti nevyhověla.

pokračování

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně brojila u městského soudu, který napadeným usnesením její žalobu odmítl jako opožděnou. Rozhodnutí žalované bylo doručeno do datové schránky zástupce žalobkyně dne 3. 7. 2025. Městský soud zhodnotil, že žaloba doručená dne 1. 9. 2025 tak byla podána po marném uplynutí třicetidenní lhůty stanovené v § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla usnesení městského soudu kasační stížností, v níž navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatelka v první řadě namítla, že v její věci nelze vycházet ze speciální lhůty stanovené v § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, naopak je nutné použít obecnou dvouměsíční lhůtu dle 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Uvedené odůvodnila chybějícím poučením o možnosti podat proti napadenému rozhodnutí žalobu ve zkrácené lhůtě a dále také zákonnou výlukou soudního přezkumu rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza [§ 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců]. Stěžovatelka má za to, že i přes vyloučení soudního přezkumu jí má být umožněno podat žalobu v obecné lhůtě dle § 72 s. ř. s., neboť v opačném případě by jí bylo odepřeno právo na soudní ochranu v rozporu s čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Postup městského soudu považuje stěžovatelka za přepjatě formalistický.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nebyla povinna poučit stěžovatelku o lhůtě k podání žaloby. Pro napadení rozhodnutí vydaného dle zákona o pobytu cizinců je nutné aplikovat speciální lhůtu zde stanovenou (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Vyloučení soudního přezkumu neznamená, že k podání žaloby se užije obecná lhůta dle s. ř. s. Odmítnutí žaloby z důvodu její opožděnosti nemůže být považováno za odepření práva na soudní ochranu ani za přepjatý formalismus, neboť by tím byl popřen účel procesního práva.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě, proto je nutné se zabývat její přijatelností. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Podstatný přesah má podobu rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS; či nověji ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[7] Otázkou aplikace lhůty pro podání žaloby podle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, která je speciální vůči obecné lhůtě stanovené s. ř. s., se Nejvyšší správní soud

v minulosti již mnohokrát zabýval. Obecná úprava se použije tam, kde neexistuje úprava zvláštní. Takovou zvláštní úpravou s přednostní aplikací je právě § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců (rozsudky NSS ze dne 23. 4. 2004, č. j. 7 Azs 68/2004 - 45; ze dne 8. 8. 2022, č. j. 4 Azs 128/2021 - 47, bod 26; či ze dne 2. 11. 2022, č. j. 10 Azs 226/2022 - 25, bod 3).

[8] Také námitkou porušení práva na spravedlivý proces z důvodu absence poučení o zvláštní lhůtě k podání žaloby se Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně zabýval (např. rozsudky NSS ze dne 31. 3. 2020, č. j. 1 Azs 470/2019 - 35, bod 19; ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 As 133/2024 - 24, bod 26; nebo ze dne 17. 9. 2015, č. j. 2 As 192/2015 - 23). Z této judikatury vyplývá, že správní orgán obecně není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout správní rozhodnutí žalobou včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby. Závěr, že absence poučení o možnosti podání žaloby není způsobila zasáhnout do práv účastníka řízení, potvrdil také Ústavní soud (např. usnesení ÚS ze dne 10. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 1384/17). Neměla-li žalovaná povinnost poučit účastníky řízení o možnosti podání žaloby, nemůže být chybějící poučení zásahem do práva stěžovatelky na spravedlivý proces, ani důvodem pro prominutí zmeškání zvláštní lhůty pro podání žaloby. Nemožnost prominout zmeškání lhůty, jakož ani odmítnutí opožděné žaloby nepředstavuje omezení přístupu k soudu či dokonce odeprání práva na soudní ochranu (srov. rozsudky NSS ze dne 23. 5. 2012, č. j. 6 Ads 10/2012 - 41, bod 17; a ze dne 24. 5. 2022, č. j. 3 As 294/2020 - 61, bod 19). Postup městského soudu, který žalobu z důvodu zmeškání lhůty odmítl pro opožděnost, nelze považovat za přepjatě formalistický.

[9] Otázkou, zda vyloučení rozhodnutí o tomto typu žádosti ze soudního přezkumu neporušuje právo na spravedlivý proces, se Nejvyšší správní soud také opakovaně zabýval (srov. usnesení NSS ze dne 6. 2. 2025, č. j. 5 Azs 262/2024 - 36, bod 18 a judikaturu v něm uvedenou). Ústavní soud ve své judikatuře považuje tuto výlukou za souladnou s ústavním pořádkem (usnesení ÚS ze dne 23. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 219/04, U 39/33 SbNU 591; a ze dne 12. 7. 2005, sp. zn. I. ÚS 38/04). Judikatura Nejvyššího správního soudu se však postupně – zejména v reakci na rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-403/16, *Soufiane El Hassani* – vyvinula tak, že správní soudy vždy musejí posuzovat, zda situace žadatele o dlouhodobé vízum spadá do působnosti unijního práva, a zda tedy čl. 47 Listiny základních práv EU, případně konkrétní ustanovení nařízení či směrnice brání výluce ze soudního přezkumu podle § 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudky NSS ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024 - 28, bod 26; ze dne 23. 5. 2024, č. j. 10 Azs 81/2023 - 52, bod 15; ze dne 30. 6. 2023, č. j. 4 Azs 224/2022 - 37).

[10] Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozhodnutí potvrdil povahu dlouhodobého víza za účelem strpění dle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců jako „ryze národního pobytového oprávnění bez přesahu do práva EU“, a tím i zákonnou výlukou ze soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení tohoto typu víza (usnesení NSS ze dne 8. 9. 2025, č. j. 22 Azs 103/2025 - 25, bod 11). V intencích výše uvedené judikatury tak měl městský soud žalobu odmítnout pro nepřípustnost z důvodu zákonné výluky dle § 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Ačkoliv uvedená úvaha v napadeném usnesení městského soudu chybí, nejedná se o vadu, která by vedla k přijatelnosti kasační stížnosti, natož pak ke zrušení napadeného usnesení. Tak jako tak měl totiž městský soud žalobu odmítnout. Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře potvrdil, že je-li třeba v řízení o kasační stížnosti pouze korigovat důvody odmítnutí žaloby, nejedná se o vadu, která

pokračování

by měla vliv na zákonnost napadeného usnesení, a proto není namístě ho rušit (např. rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 191/2012 - 22).

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že postup městského soudu při odmítnutí žaloby odpovídá judikatuře kasačního soudu a nedopustil se ani zásadního pochybení. Kasační stížnost proto nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky a Nejvyšší správní soud ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a s. ř. s.).

[12] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS; či obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu